

СУЧАСНИЙ СТАН МАШИНОБУДІВНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

к.е.н., доц. Мішеніна Н. В., студент гр. Е-92/2 Часник Ю. М.

Машинобудівний комплекс забезпечує економічну незалежність країни, визначає науково-технічний прогрес у національній економіці, забезпечує її технічне переозброєння, інтенсифікацію і підвищення ефективності всього суспільного виробництва.

За роки трансформації економіки машинобудівний комплекс України зазнав тривалої руйнівної кризи, реформування відносин власності, структурних деформацій і вийшов на шлях адаптації до умов ринкової кон'юнктури та освоєння нових промислових ринків.

Світова фінансова криза відкрила хронічні проблеми машинобудівної промисловості України, призвела до збільшення кількості фінансово неспроможних підприємств в галузі. В Україні наслідки світової фінансової кризи мали гірші прояви через її накладання на системну структурну кризу економіки.

Найбільш гостра проблема - фінансовий стан машинобудування, де слід виділити такі її головні прояви, причини та передумови: нерозвиненість інфраструктури внутрішнього ринку; недостатність обігових коштів, недосконалість механізму середньо- та довгострокового кредитування; відсутність реальних джерел фінансування, що унеможлиблює реконструкцію та технічне переоснащення підприємств, і затримує забезпечення за рахунок цього високої якості виготовлюваних машин та обладнання, освоєння виробництва нової конкурентоспроможної техніки; відсутність фінансових механізмів та інструментів, що створюють зацікавленість в інноваціях, а також стимулюють науково-дослідні і дослідно-конструкторські роботи; низький рівень інноваційної активності вітчизняних підприємств; залежність вітчизняних підприємств від постачань вузлів, деталей та комплектуючих виробів з країн СНД, де також домінують кризові тенденції; значний відтік кваліфікованих інженерних кадрів.

Гальмівним для машинобудування фактором є висока вартість кредитних ресурсів, яка досягає 18-20 відсотків річних. Оскільки середня рентабельність галузі становить 10 відсотків, то користуватися кредитними ресурсами можуть лише деякі підприємства. Це зумовлює малі обсяги інвестування, відсутність оборотних коштів, а отже - неповне використання можливостей для розвитку, низьку конкурентоспроможність, високу кредиторську заборгованість.

Машинобудування розглядається як найбільший комплекс, від діяльності якого залежить конкурентоспроможність товарів і послуг як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках. Машинобудування України об'єднує 11267 підприємств, з яких 146 - великих, 1834 - середніх та 9287 - малих з виробництва різноманітних машин і устаткування, приладів і апаратури, тощо. У машинобудуванні зосереджено понад 15 % вартості основних засобів і майже 6 % оборотних активів вітчизняної промисловості та понад 22 % кількості найманих працівників. Машинобудівні підприємства є одними з найбільш постраждалих від економічної кризи. Негативні тенденції у розвитку машинобудування з кожним роком посилюються.

На сьогодні, значна увага приділяється освоєнню та підготовці випуску нових видів продукції, впровадженню нових технологій, технічному переозброєнню виробництва, адже розвиток науково-технічної діяльності, розробка та впровадження інновацій є запорукою успішного функціонування та покращення стану машинобудівної галузі.

В Україні відсутній ряд високотехнологічних галузей, що визначають експортні позиції. Питома вага експорту в інші країни є незначною.

Так рівень українського експорту продукції машинобудування не відповідає можливостям та рівню вимог світового ринку. І однією з головних причин цього є недостатня організаційна, фінансова і структурна підготовленість вітчизняних підприємств машинобудівної галузі до діяльності в умовах ринку.

Для укріплення позицій машинобудівних підприємств на зовнішніх ринках збуту, експортну орієнтацію необхідно збільшити до 35 %. Виручку від експорту має бути використано в основному на імпорт новітніх техніки і технологій, а також комплектуючих виробів. Імпортна техніка може бути застосована у тих випадках, коли аналогічна не виробляється і не може бути вироблена в Україні. Треба досягти збалансованості експорту та імпорту, а за рахунок власного виробництва буде задовольнятися 60-80 % платоспроможної потреби внутрішнього ринку продукції машинобудування.

Основною проблемою на сучасному етапі є брак коштів на відновлення матеріально-технічної бази виробництва та підвищення технологічного рівня. Від цього залежить конкурентоспроможність промислової продукції і місце підприємства на національному та світовому ринках. Для отримання необхідних інвестиційних ресурсів вітчизняним машинобудівним підприємствам та промисловості загалом необхідно створити ефективний механізм залучення фінансових ресурсів. Машинобудівним підприємствам України необхідно провести оздоровлення фінансового стану та впровадити міжнародні стандарти управління та звітності. Управління машинобудівним підприємством в умовах кризи має бути спрямоване на збільшення надходження фінансових ресурсів та зменшення поточних витрат.